

Βρυξέλλες, 1.10.2015
COM(2015) 480 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου περί
δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της
παράνομης λαθραίας και άναρχης αλιείας**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία (ΠΛΑ) εξαντλεί τα ιχθυαποθέματα, καταστρέφει τα θαλάσσια ενδιαιτήματα, υπονομεύει την επισιτιστική ασφάλεια, στρεβλώνει τον ανταγωνισμό, θέτει τους έντιμους αλιείς σε μειονεκτική θέση και αποδυναμώνει τις παράκτιες κοινότητες, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η ΠΛΑ αλιεία συνιστά σοβαρή περιβαλλοντική απειλή για τα ιχθυαποθέματα και μπορεί να οδηγήσει στην κατάρρευση της αλιείας. Η εκτιμώμενη συνολική αξία της ΠΛΑ αλιείας είναι τουλάχιστον 10 δισεκατ. ευρώ ετησίως¹. Κάθε χρόνο αλιεύονται παράνομα μεταξύ 11 και 26 εκατ. τόνοι ψαριών, ποσότητα που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 15% των παγκόσμιων αλιευμάτων, με αποτέλεσμα να χάνονται σημαντικοί πόροι, έσοδα, είδη διατροφής και βιοτικοί πόροι. Η κατάσταση αυτή θέτει σε κίνδυνο τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ασφάλεια, τη θαλάσσια ασφάλεια, την οικονομική δραστηριότητα και το εμπόριο τόσο στη θάλασσα όσο και στην ξηρά.

Η αδυναμία ορισμένων κρατών να τηρήσουν τις διεθνείς υποχρεώσεις τους όσον αφορά την ευθύνη του κράτους σημαίας δυνάμει του διεθνούς δικαίου οδήγησε τη διεθνή κοινότητα να βρει καινοτόμους τρόπους για την αντιμετώπιση της ΠΛΑ αλιείας. Ο κώδικας δεοντολογίας για την υπεύθυνη αλιεία του 1995 και το διεθνές σχέδιο δράσης για την πρόληψη, την αποτροπή και την εξάλειψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (IPOA), που εγκρίθηκε από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) ήταν η αφετηρία μιας νέας εποχής παγκόσμιας δέσμευσης για τη βιωσιμότητα των θαλάσσιων πόρων. Τα ανωτέρω μη δεσμευτικά κείμενα στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου στον τομέα της αλιείας, και προπάντων η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1982 για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS) και η συμφωνία αλιευτικών αποθεμάτων των Ηνωμένων Εθνών του 1995 (UNFSA), θέσπισαν ένα πλαίσιο και εργαλεία για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας. Σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, όλα τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θεσπίζουν κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της βιώσιμης διαχείρισης των θαλάσσιων πόρων και να συνεργάζονται για την επίτευξη αυτού του στόχου. Επιπλέον, ο FAO ενέκρινε το 2009 τη συμφωνία σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνει το κράτος λιμένα για την πρόληψη, αποτροπή και εξάλειψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (PSMA). Στόχος της εν λόγω συμφωνίας είναι να εξασφαλιστεί, μέσω εναρμονισμένων μέτρων, ενισχυμένη πολυμερής συνεργασία για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας και να παρεμποδιστεί η ροή των προϊόντων ΠΛΑ αλιείας στις αγορές. Περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης αλιείας (ΠΟΔΑ) εκπόνησαν επίσης μέτρα για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, όπως συστήματα δικαιολογητικών για αλιεύματα², αυξημένες υποχρεώσεις του κράτους σημαίας και κατάλογοι σκαφών ΠΛΑ αλιείας³.

¹ Agnew *et al.* (2009) PLoS ONE 4(2): e4570.

² Για τα συστήματα δικαιολογητικών για αλιεύματα των ΠΟΔΑ, βλέπε το παράρτημα V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1010/2009 της Επιτροπής, ΕΕ L 280 της 27.10.2009, σ. 1, σχετικά με τα συστήματα δικαιολογητικών για

Τα Ηνωμένα Έθνη έχουν επίσης αναγνωρίσει τη σημασία της καταπολέμησης της ΠΛΑ αλιείας στους στόχους αειφόρου ανάπτυξης του ΟΗΕ ως ένα από τα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο του στόχου για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης⁴.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) είναι συμβαλλόμενο μέρος της UNCLOS, της UNFSA και της PSMA και είναι μέλος ή συνεργαζόμενο μη μέλος σε έξι ΠΟΔΑ για τον τόνο⁵ και σε 11 άλλες ΠΟΔΑ⁶.

Δεδομένης της κλίμακας και του επείγοντος χαρακτήρα του προβλήματος της ΠΛΑ αλιείας, η ΕΕ αποφάσισε να ενισχύσει τις δράσεις της και να υιοθετήσει πρόσθετα μέτρα που απορρέουν από το υφιστάμενο διεθνές πλαίσιο. Το 2008 το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (κανονισμός ΠΛΑ)⁷, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2010. Το 2009 η Επιτροπή θέσπισε λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή του κανονισμού ΠΛΑ⁸.

Ο κανονισμός ΠΛΑ αντικατοπτρίζει την ευθύνη κάθε χώρας, είτε πρόκειται για κράτος μέλος είτε για τρίτη χώρα, να εκπληρώνει τις διεθνείς υποχρεώσεις της ως κράτους σημαίας, κράτους λιμένα, παράκτιου κράτους ή κράτους αγοράς. Πρόκειται για μια διαφανή και αμερόληπτη πράξη η οποία εφαρμόζεται σε όλα τα αλιευτικά σκάφη που δραστηριοποιούνται στην εμπορική εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων που προορίζονται για την αγορά της ΕΕ καθώς και σε κάθε υπήκοο της ΕΕ που ασκεί αλιευτικές δραστηριότητες, υπό οποιαδήποτε σημαία. Ο κανονισμός ΠΛΑ αποσκοπεί στην πρόληψη, την αποτροπή και την εξάλειψη του εμπορίου των αλιευτικών προϊόντων που προέρχονται από την ΠΛΑ αλιεία στην ΕΕ.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι εν λόγω στόχοι, η ΕΕ καθιέρωσε μια σειρά εργαλείων για τη βελτίωση της ιχθυοαλιευτικότητας και τη διευκόλυνση της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ, των κρατών μελών και τρίτων χωρών, καθώς και των ΠΟΔΑ. Στα εργαλεία αυτά περιλαμβάνονται το σύστημα πιστοποίησης αλιευμάτων της ΕΕ, το σύστημα της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των κρατών μελών, η διαδικασία συνεργασίας με τρίτες χώρες και οι κατάλογοι σκαφών ΠΛΑ αλιείας.

Με τη λήψη μέτρων για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ, η ΕΕ προστατεύει τους απαραίτητους πόρους για τον βιοπορισμό των ανθρώπων, ευνοεί την ανάπτυξη της νόμιμης αλιευτικής βιομηχανίας και δημιουργεί ένα πεδίο πιο ισότιμου ανταγωνισμού. Αυτό επιτυγχάνεται με την ενίσχυση των προτύπων για τη διαχείριση της αλιείας τόσο σε τρίτες χώρες όσο και στα κράτη μέλη.

αλιεύματα τα οποία έχουν θεσπιστεί από τις ΠΟΔΑ και θεωρείται ότι ικανοποιούν τις απαιτήσεις του κανονισμού ΠΛΑ.

³ Για καταλόγους σκαφών ΠΛΑ αλιείας των ΠΟΔΑ βλέπε το μέρος Β του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 468/2010 της Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1296/2015 της Επιτροπής, ΕΕ L 199 της 29.7.2015, σ. 12.

⁴ Βλ. στόχο 14.4 από την ακόλουθη ιστοσελίδα: <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgsproposal.html>

⁵ Λεπτομερής κατάλογος διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/rfmo/index_en.htm

⁶ Λεπτομερής κατάλογος διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/rfmo/index_en.htm

⁷ ΕΕ L 286 της 29.10.2008, σ. 1.

⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1010/2009 της Επιτροπής, ΕΕ L 280 της 27.10.2009, σ. 1.

Εκτός από την πολιτική της για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, η ΕΕ έχει αναπτύξει και εφαρμόσει ένα σύνολο πολιτικών που αφορούν τη βιώσιμη διαχείριση άλλων φυσικών πόρων, όπως η ξυλεία⁹ και τα άγρια ζώα και φυτά¹⁰.

Σύμφωνα με το άρθρο 55 του κανονισμού ΠΛΑ, τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού. Βάσει των εν λόγω εκθέσεων και των παρατηρήσεών της, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΠΛΑ παρατηρούνται ορισμένα απτά αποτελέσματα. Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει συνοπτικά τα βασικά επιτεύγματα του κανονισμού ΠΛΑ¹¹. Αναλυτικότερα στατιστικά στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού στα κράτη μέλη όσον αφορά την επιθεώρηση και τους ελέγχους των εκφορτώσεων και των μεταφορτώσεων, τα αριθμητικά στοιχεία για τα πιστοποιητικά αλιευμάτων, τις εισαγωγές, τις εξαγωγές και τις επανεξαγωγές καθώς και τη χρήση των συστημάτων τεχνολογίας πληροφοριών (ΤΠ), την εφαρμογή των κυρώσεων, τη συνεργασία, την κατάρτιση και την ευαισθητοποίηση περιλαμβάνονται στη μελέτη σχετικά με την πορεία της εφαρμογής και της εκτέλεσης του κανονισμού ΠΛΑ¹².

2. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΛΑ — ΚΥΡΙΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

Η καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας αποτέλεσε τα τελευταία χρόνια πολιτική προτεραιότητα της ΕΕ. Η δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας μπορεί να χωριστεί σε 4 αλληλένδετους βασικούς τομείς: συνεργασία με τα κράτη μέλη· συνεργασία με τρίτες χώρες· έρευνες για σκάφη εικαζόμενης ΠΛΑ αλιείας και διεθνής συνεργασία και συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς. Σε όλους αυτούς τους τομείς, η ΕΕ έχει εστιάσει την προσοχή της στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ευνοεί τις θετικές αλλαγές μέσω διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, με τον χαρακτηρισμό χωρών, εταιρειών ή ιδιωτών ως μη συνεργαζόμενων ως έσχατη λύση.

2.1. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

➤ Τα κράτη μέλη και οι ευθύνες τους ως κρατών σημαίας

Ταυτόχρονα με τον κανονισμό ΠΛΑ τέθηκαν σε ισχύ δύο άλλες σημαντικές νομοθετικές πράξεις της ΕΕ: ο κανονισμός για τον έλεγχο¹³ και ο κανονισμός για τις άδειες αλιείας¹⁴. Οι κανονισμοί

⁹Βλ. το σχέδιο δράσης για την επιβολή της δασικής νομοθεσίας, τη διακυβέρνηση και το εμπόριο (FLEGT), (πηγή: <http://www.euflegt.efi.int/flegt-action-plan>).

¹⁰ Βλ. το έργο της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας, όπως περιγράφεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την προσέγγιση της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας άγριων ειδών (COM(2014)64 final της 7.2.2014) και το έγγραφο εργασίας της Επιτροπής σχετικά με την περίληψη των απαντήσεων στη διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με την προσέγγιση της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας άγριων ειδών (SWD(2014) 347 final της 26.11.2014).

¹¹ Οι λεπτομερείς κανόνες της ΕΕ για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, συμπεριλαμβανομένων των νομικών εγγράφων, των εξηγήσεων και του υλικού για τον Τύπο, είναι διαθέσιμοι στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/illegal_fishing/index_en.htm

¹² http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/iuu-regulation-application/index_en.htm

¹³ ΕΕ L 343 της 22.12.2009, σ. 1.

¹⁴ ΕΕ L 286 της 29.10.2008, σ. 33.

αυτοί είχαν ως αποτέλεσμα την ουσιαστική μεταρρύθμιση του συστήματος ελέγχου της ΕΕ, εξασφαλίζοντας ότι δεν θα υπάρχουν διακρίσεις μεταξύ των σκαφών της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στα ύδατα της ΕΕ και εκείνων που δραστηριοποιούνται στα ύδατα τρίτων χωρών. Η Επιτροπή καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για την εφαρμογή και των τριών κανονισμών προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους ως κράτη σημαίας, όπως αναμένεται και από τις τρίτες χώρες.

➤ Τα κράτη μέλη και οι ευθύνες τους ως κρατών λιμένα

Ο κανονισμός ΠΛΑ παρέχει ένα ισχυρό πλαίσιο για τα κράτη μέλη της ΕΕ προκειμένου να εφαρμόσουν τα μέτρα που λαμβάνει το κράτος λιμένα, ώστε να μειωθεί η πιθανότητα προϊόντα ΠΛΑ αλιείας να εκφορτώνονται απευθείας στην ΕΕ. Σύμφωνα με τον κανονισμό ΠΛΑ, μόνο σε καθορισμένους λιμένες έχουν πρόσβαση τα σκάφη τρίτων χωρών και η χρήση των λιμένων από τα εν λόγω σκάφη υπόκειται σε αυστηρούς όρους. Το 2012 και το 2013 τα κράτη μέλη της ΕΕ επιθεώρησαν περίπου 1 500 αλιευτικά σκάφη στους λιμένες τους. Στο πλαίσιο των επιθεωρήσεων αυτών εντοπίστηκε σειρά παραβάσεων που συνδέονται, για παράδειγμα, με σφάλματα σε δηλώσεις εκφόρτωσης, εγγραφή ανακριβών πληροφοριών στο ημερολόγιο του σκάφους και μη τήρηση των μέτρων που λαμβάνει το κράτος λιμένα, συμπεριλαμβανομένης της μη αποστολής αναγγελίας εισόδου ή εκφόρτωσης χωρίς την παρουσία επιθεωρητή.

Η αυστηρή επιθεώρηση των εκφορτώσεων και μεταφορτώσεων από σκάφη τρίτων χωρών σε λιμένες της ΕΕ οδήγησε σε ορισμένες αλλαγές. Ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα είναι ο λιμένας του Λας Πάλμας, όπου αυστηροί έλεγχοι από τις ισπανικές αρχές στα αλιευτικά προϊόντα που προέρχονται από αλιεία υψηλού κινδύνου της Δυτικής Αφρικής οδήγησαν σε σημαντική μείωση των εκφορτώσεων αλιευτικών προϊόντων που προέρχονται από ΠΛΑ αλιεία.

➤ Τα κράτη μέλη και οι ευθύνες τους ως κρατών αγοράς

Ο κανονισμός ΠΛΑ παρέχει στα κράτη μέλη μέσα για τον έλεγχο των εισαγωγών στην ΕΕ, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να παρακολουθούν τη ροή των εμπορικών συναλλαγών με προορισμό την ΕΕ σε σχέση με τις αλιευτικές δραστηριότητες εκτός των υδάτων της ΕΕ. Με τη χρήση και ανταλλαγή πληροφοριών που προέρχονται από τα πιστοποιητικά αλιευμάτων και εμπορικών πληροφοριών οι αρχές των κρατών μελών έχουν βελτιώσει τις επαληθεύσεις των εισαγωγών. Η γνώση αυτή παρέχει μια ισχυρή βάση για την αποτελεσματική ανάλυση κινδύνου, που επιτρέπει στις αρχές να αξιολογούν, για παράδειγμα, αν ένας συγκεκριμένος τρόπος εισαγωγής είναι εύλογος από την άποψη των οικονομικών της αλιείας. Η αποτελεσματική ανάλυση κινδύνου είναι σημαντική δεδομένης της κλίμακας των εισαγωγών αλιευτικών προϊόντων: μεταξύ 2010 και 2013, τα κράτη μέλη έλαβαν περισσότερα από 810 000 πιστοποιητικά αλιευμάτων και 108 000 δηλώσεις μεταποίησης και έστειλαν περισσότερες από 6 400 αιτήσεις για επαλήθευση.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού ΠΛΑ, οι εισαγωγές μπορούν να απαγορευθούν, αν από τους ελέγχους που διενήργησαν τα κράτη μέλη διαπιστωθεί ότι μια αποστολή προέρχεται από δραστηριότητες ΠΛΑ αλιείας. Από το 2010 τα κράτη μέλη αρνήθηκαν την εισαγωγή περισσότερων από 200 αποστολών. Στους λόγους άρνησης εισαγωγής μπορούν να συγκαταλέγονται: ψευδή, άκυρα, εσφαλμένα ή ελλιπή πιστοποιητικά αλιευμάτων· παραβίαση των μέτρων διατήρησης ή διαχείρισης που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο ή τις ΠΟΔΑ, συμπεριλαμβανομένων των ποσοστώσεων· παράνομη μεταφόρτωση στη θάλασσα· αλιεύματα από αλιευτικό σκάφος που δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των σκαφών στα οποία επιτρέπεται να αλιεύουν στη σχετική περιοχή ΠΟΔΑ ή έλλειψη συνεργασίας ή ανεπαρκή μέτρα που λαμβάνονται από το κράτος σημαίας το οποίο είναι αρμόδιο για την πιστοποίηση των αλιευμάτων.

Για να διασφαλιστεί ο αποτελεσματικός έλεγχος, η συνεργασία έχει βελτιωθεί στα κράτη μέλη μεταξύ των αρχών που συμμετέχουν στους συνοριακούς ελέγχους, όπως οι τελωνειακές αρχές, οι υγειονομικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες αλιείας, οι οποίες πρέπει να συνεργάζονται για την προστασία της αγοράς της ΕΕ από τα προϊόντα ΠΛΑ αλιείας.

➤ **Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών**

Ο κανονισμός ΠΛΑ διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών για την αντιμετώπιση των δραστηριοτήτων ΠΛΑ αλιείας. Το σύστημα της αμοιβαίας συνδρομής επιτρέπει στα κράτη μέλη να ειδοποιούν το ένα το άλλο για τις ύποπτες συναλλαγές προϊόντων ΠΛΑ αλιείας και μπορεί να χρησιμοποιείται από την Επιτροπή για να στέλνει προειδοποιήσεις και πληροφορίες σε όλα τα κράτη μέλη. Από το 2010 η Επιτροπή έχει αποστείλει περισσότερα από 160 μηνύματα αμοιβαίας συνδρομής στις αρχές των κρατών μελών προκειμένου να κατευθύνουν τους ελέγχους τους και τις επαληθεύσεις προς καταστάσεις κινδύνου και να ζητήσουν τη διεξαγωγή ερευνών σχετικά με εικαζόμενες αλιευτικές δραστηριότητες ΠΛΑ αλιείας. Τα κράτη μέλη ανταλλάσσουν πληροφορίες σε περιπτώσεις άρνησης εισαγωγής αποστολών και διενέργειας στοχευμένων ελέγχων αλιευτικών σκαφών, φορέων εκμετάλλευσης και δραστηριοτήτων εισαγωγής. Για παράδειγμα, παρόμοια μηνύματα εστάλησαν στα κράτη μέλη όσον αφορά τη μη συμμόρφωση αλιευτικών σκαφών τρίτων χωρών τα οποία δραστηριοποιούνται στη Δυτική Αφρική. Αυτό οδήγησε στην επιβολή προστίμων άνω των 4,2 εκατ. ευρώ από διάφορα παράκτια κράτη. Άλλο ένα συγκεκριμένο παράδειγμα αφορούσε πλαστές άδειες που χορηγήθηκαν από τρίτη χώρα, γεγονός που οδήγησε στην ανάκτηση από την ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα ποσού άνω των 2 εκατ. ευρώ τελών αδειοδότησης.

2.2. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Το διεθνές νομικό πλαίσιο ορίζει ότι όλα τα κράτη έχουν την υποχρέωση να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα και να συνεργάζονται για να διασφαλίσουν τη βιώσιμη διαχείριση των θαλάσσιων πόρων. Η έννοια της ευθύνης του κράτους σημαίας και του παράκτιου κράτους έχει ενισχυθεί σταθερά στο διεθνές δίκαιο για την αλιεία και σήμερα θεωρείται ως υποχρέωση «δέουσας επιμέλειας», η οποία συνίσταται στην υποχρέωση καταβολής κάθε δυνατής προσπάθειας για την πρόληψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης θέσπισης των αναγκαίων διοικητικών και εκτελεστικών μέτρων ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα αλιευτικά σκάφη που φέρουν τη σημαία του, οι υπήκοοί του ή τα αλιευτικά σκάφη που δραστηριοποιούνται στα ύδατά του δεν εμπλέκονται σε δραστηριότητες που παραβιάζουν τα ισχύοντα μέτρα διατήρησης και διαχείρισης των θαλάσσιων βιολογικών πόρων και, σε περίπτωση παράβασης, στην υποχρέωση συνεργασίας και διαβούλευσης με άλλα κράτη για τη διερεύνηση και, εάν χρειάζεται, την επιβολή κυρώσεων που να είναι επαρκείς για την αποτροπή παραβάσεων και να στερούν τους παραβάτες από τα οφέλη από τις παράνομες δραστηριότητές τους.

Ο κανονισμός ΠΛΑ παρέχει εργαλεία και θέτει σε εφαρμογή μια μεθοδολογία για να διασφαλιστεί ότι όλες οι χώρες θα εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις αυτές όσον αφορά την ΠΛΑ αλιεία και τη διαχείριση των αλιευτικών πόρων. Μέσω των κοινοποιήσεων του κράτους σημαίας, των πιστοποιητικών αλιευμάτων και της διαδικασίας για τον χαρακτηρισμό χωρών ως μη συνεργαζόμενων τρίτων χωρών, η ΕΕ έχει μια αποτελεσματική εργαλειοθήκη για την ενίσχυση της καταπολέμησης της ΠΛΑ αλιείας σε συνεργασία με τρίτες χώρες σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η ΕΕ χρησιμοποιεί μέτρα για την πρόληψη, την αποτροπή και την εξάλειψη της ΠΛΑ αλιείας, ως μέσο προκειμένου να βοηθήσει τις τρίτες χώρες να αντιμετωπίσουν προβλήματα διαχείρισης της αλιείας. Αποσκοπεί να βοηθήσει τις τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυσσόμενων χωρών, μέσω του διαλόγου, της συνεργασίας και της τεχνικής και αναπτυξιακής βοήθειας να

ενισχύσουν τις πολιτικές και τα εργαλεία τους, να επιβάλουν επαρκώς αποτρεπτικές κυρώσεις σε όσους παραβιάζουν τους κανόνες, να βελτιώσουν τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων και να προσφέρουν καλύτερες ευκαιρίες στις αλιευτικές κοινότητες και στους έντιμους επιχειρηματίες. Κατά τα τελευταία έτη, η Επιτροπή ήταν σε θέση να βοηθήσει διάφορες τρίτες χώρες να επιτύχουν θεμελιώδεις αλλαγές στις αλιευτικές πολιτικές τους μέσω, για παράδειγμα, αλλαγών στη νομοθεσία τους, ανάπτυξης ικανοτήτων ή βελτίωσης της παρακολούθησης, του ελέγχου και της επιτήρησης. Οι χώρες αυτές έχουν ενστερνιστεί τις μεταρρυθμίσεις και έχουν ευθυγραμμίσει τη διακυβέρνηση της αλιείας τους προς τα ισχύοντα πρότυπα του διεθνούς δικαίου.

➤ **Βελτίωση της ιχθυοαλιευτικότητας των εισαγωγών προϊόντων θαλάσσιας αλιείας**

Το σύστημα πιστοποίησης αλιευμάτων της ΕΕ καθιερώθηκε με σκοπό να βελτιωθεί η ιχθυοαλιευτικότητα όλων των προϊόντων θαλάσσιας αλιείας που αποτελούν αντικείμενο εμπορικών ανταλλαγών με την ΕΕ σε όλη την αλυσίδα παραγωγής, από το δίχτυ στο πιάτο. Το σύστημα πιστοποίησης δημιουργεί τη βάση για συνεργασία με τρίτες χώρες. Μέχρι σήμερα 91 τρίτες χώρες **έχουν γνωστοποιήσει** τις αρμόδιες αρχές τους βάσει του κανονισμού ΠΛΑ και εφαρμόζουν το σύστημα πιστοποίησης αλιευμάτων της ΕΕ για εξαγωγές προς την ΕΕ¹⁵.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης για τις τρίτες χώρες η Επιτροπή, σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (ΕΥΕΑ), αναλύει δείγματα των πιστοποιητικών αλιευμάτων από τρίτες χώρες, προκειμένου να διαπιστωθούν οι αδυναμίες και οι ελλείψεις των οικείων συστημάτων επικύρωσης. Κατόπιν αιτήματος, δύναται να παρέχει κατάρτιση και ανάπτυξη ικανοτήτων στις εν λόγω τρίτες χώρες, εξασφαλίζοντας τη συνεχή βελτίωση των οικείων συστημάτων επικύρωσης του πιστοποιητικού αλιευμάτων¹⁶. Επίσης, αρκετές τρίτες χώρες έχουν εγκαταστήσει σύγχρονα συστήματα ΤΠ για τη διασταύρωση των δεδομένων που απαιτούνται για την επικύρωση των πιστοποιητικών αλιευμάτων και ορισμένες έχουν λάβει επίσης μέτρα κράτους αγοράς (όπως εθνικά συστήματα πιστοποίησης αλιευμάτων), όπως συνιστάται στο διεθνές σχέδιο δράσης (IPOA) του FAO.

➤ **Ενίσχυση της διακυβέρνησης της αλιείας μέσω του διαλόγου**

Πρωταρχικός στόχος της πολιτικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας είναι η συνεργασία με τις τρίτες χώρες με σκοπό να ενθαρρυνθεί η αλλαγή συμπεριφοράς και να ενισχυθεί η διακυβέρνηση στον τομέα της αλιείας. Ο διάλογος μπορεί να αρχίσει μετά την αξιολόγηση του ιστορικού συμμόρφωσης της τρίτης χώρας ως κράτους σημαίας, παράκτιου κράτους, κράτους λιμένα ή κράτους αγοράς, καθώς και του επιπέδου δέσμευσης για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη το συνολικό επίπεδο ανάπτυξης της χώρας.

Η Επιτροπή έχει ήδη ξεκινήσει διάλογο με περίπου 50 χώρες. Μέσω αποστολών και συνεδριάσεων, η διαδικασία διαλόγου έχει οδηγήσει σε νομοθετικές και διοικητικές μεταρρυθμίσεις σε περισσότερες από 15 χώρες. Τα απτά αποτελέσματα αυτής της συνεργασίας με τρίτες χώρες περιλαμβάνουν τη βελτίωση της διακυβέρνησης, και ιδίως: αναθεώρηση της νομοθεσίας· έγκριση των εθνικών σχεδίων δράσης (NPOA) σύμφωνα με το διεθνές σχέδιο

¹⁵Ο κατάλογος των τρίτων χωρών που έχουν γνωστοποιήσει τις αρμόδιες αρχές δυνάμει του κανονισμού ΠΛΑ παρατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/illegal_fishing/info/flag_state_notifications_en.pdf

¹⁶ Οι δράσεις αυτές αναλήφθηκαν στις Φιλιππίνες, το Κουρασάο, το Πράσινο Ακρωτήριο, τη Γκάνα, την Παπούα-Νέα Γουινέα, τις Νήσους Σολομώντος και την Κορέα.

δράσης για την αποτροπή και την εξάλειψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (ΔΣΔ-ΠΛΑ) του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO): ενισχυμένες κυρώσεις· καλύτερη συνεργασία, συντονισμό και κινητοποίηση των διαφόρων αρμόδιων αρχών, καθώς και πολιτική δέσμευση για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας στο υψηλότερο επίπεδο. Η διαδικασία διαλόγου παρέσχε ένα πλαίσιο για τις χώρες με σκοπό την ενίσχυση της παρακολούθησης, του ελέγχου και της εποπτείας (ΠΕΕ) μέσω της βελτίωσης της παρακολούθησης των αλιευτικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων που συνδέονται με το σύστημα παρακολούθησης σκαφών (VMS) για τους εθνικούς στόλους υπερπόντιας αλιείας και της ενίσχυσης των επιθεωρήσεων και ελέγχων.

➤ **Ο προχαρακτηρισμός («κίτρινη κάρτα»)**

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο διάλογος με τρίτη χώρα δεν ήταν δυνατόν να επιλύσει τις διαπιστωθείσες ελλείψεις, η Επιτροπή ενημέρωνε την τρίτη χώρα για τον κίνδυνο να χαρακτηριστεί ως μη συνεργαζόμενη χώρα όσον αφορά την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας (**διαδικασία προχαρακτηρισμού, άρθρο 32, καλούμενη «κίτρινη κάρτα»**). Για καθεμία από τις 18 περιπτώσεις προχαρακτηρισμού μέχρι σήμερα η Επιτροπή πρότεινε ειδικά για τη χώρα μέτρα προκειμένου να αντιμετωπίσει τις διαπιστωθείσες ελλείψεις εντός συγκεκριμένης προθεσμίας. Η διαδικασία αυτή δημιουργεί ένα πλαίσιο συνεργασίας για τη βελτίωση της διακυβέρνησης στον τομέα της αλιείας.

Το έργο της Επιτροπής όσον αφορά τους προχαρακτηρισμούς, τους χαρακτηρισμούς, την άρση των προχαρακτηρισμών και τη διαγραφή από τον κατάλογο (των μη συνεργαζόμενων τρίτων χωρών) βασίζεται κυρίως στην εξέταση των μέτρων που λαμβάνονται από τρίτες χώρες, όπως η άσκηση δραστηριοτήτων ΠΛΑ αλιείας από σκάφη που φέρουν τη σημαία της οικείας χώρας, η άσκηση δραστηριοτήτων ΠΛΑ αλιείας στα ύδατα της εν λόγω χώρας, εμπορικές δραστηριότητες (μεταποίηση και εξαγωγές), λιμενικές δραστηριότητες, αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις διεθνείς συμφωνίες και μη δεσμευτικές πράξεις, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης της συμμόρφωσης με τα μέτρα των ΠΟΔΑ, εκτελεστικά μέσα (συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης του ισχύοντος νομικού και διοικητικού πλαισίου) και συγκεκριμένη αντίδραση έναντι της ύπαρξης ΠΛΑ αλιείας (συμπεριλαμβανομένης της επάρκειας της αποτροπής) και καθεστώσ αναπτυσσόμενης χώρας.

Διαδικασίες προχαρακτηρισμού κινήθηκαν τον Νοέμβριο 2012 για την Μπελίξε, την Καμπότζη, τα Φίτζι, τη Γουινέα, τον Παναμά, τη Σρι Λάνκα, το Τόγκο και το Βανουάτου¹⁷. τον Νοέμβριο 2013 για το Κουρασάο, την Γκάνα και την Κορέα¹⁸. τον Ιούνιο 2014 για τις Φιλιππίνες και την Παπούασία-Νέα Γουινέα¹⁹. τον Δεκέμβριο 2014 για τις Νήσους Σολομώντος, Τουβαλού, Άγιος Χριστόφορο και Νέβις, Άγιο Βικέντιο και Γρεναδίνες²⁰, και τον Απρίλιο 2015 για την Ταϊλάνδη²¹.

Στις προχαρακτηρισμένες χώρες που σημείωσαν πρόοδο σύμφωνα με τα προτεινόμενα μέτρα παρασχέθηκε πρόσθετος χρόνος, εφόσον χρειαζόταν, προκειμένου να ολοκληρωθούν οι μεταρρυθμίσεις. Τον Ιούλιο 2013 η Επιτροπή παρέτεινε το καθεστώς του προχαρακτηρισμού για τα Φίτζι, τον Παναμά, τη Σρι Λάνκα, το Τόγκο και το Βανουάτου βάσει της προόδου που είχε επιτευχθεί μέχρι τότε και προκειμένου να δοθεί επαρκής χρόνος για τη θέσπιση αναθεωρημένων

¹⁷ ΕΕ C 354 της 17.11.2012, σ. 1.

¹⁸ ΕΕ C 346 της 27.11.2013, σ. 26.

¹⁹ ΕΕ L 185 της 17.6.2014, σ. 2 και σ. 17.

²⁰ ΕΕ L 447 της 13.12.2014, σ. 6, 16 και 13, ΕΕ 453 της 17.12.2014, σ. 5.

²¹ ΕΕ C 142 της 29.4.2015, σ. 7.

νομικών πλαισίων και ικανοτήτων ελέγχου για την αλιεία τους σύμφωνα με τις διεθνείς απαιτήσεις. Η ίδια παράταση δόθηκε στο Κουρασάο, την Γκάνα και την Κορέα τον Ιούλιο 2014· στις Φιλιππίνες και την Παπούασία-Νέα Γουινέα τον Φεβρουάριο 2015 και στην Γκάνα και το Κουρασάο τον Μάρτιο 2015.

➤ Χαρακτηρισμός («κόκκινη κάρτα»)

Σε περιπτώσεις όπου η προχαρακτηρισμένη χώρα δεν μπόρεσε να επιλύσει τα προβλήματα της ΠΛΑ αλιείας σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της, η Επιτροπή τη χαρακτήρισε ως μη συνεργαζόμενη χώρα στην καταπολέμηση της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (εφεξής: η **διαδικασία χαρακτηρισμού, άρθρο 31, καλούμενη «κόκκινη κάρτα»**) και πρότεινε στο Συμβούλιο να θέσει τη χώρα στον κατάλογο των μη συνεργαζόμενων τρίτων χωρών (η **διαδικασία εγγραφής στον κατάλογο, άρθρο 33**). Ο χαρακτηρισμός μιας χώρας ως μη συνεργαζόμενης και η επακόλουθη εγγραφή της στον κατάλογο οδηγεί στη λήψη εμπορικών μέτρων, όπως η απαγόρευση των εισαγωγών αλιευτικών προϊόντων από μη συνεργαζόμενες τρίτες χώρες στην ΕΕ και η απαγόρευση στα σκάφη της ΕΕ να αλιεύουν στα ύδατα των μη συνεργαζόμενων χωρών.

Διαδικασίες χαρακτηρισμού κινήθηκαν τον Νοέμβριο 2013 για την Μπελίτζε, την Καμπότζη και τη Γουινέα²² και τον Οκτώβριο 2014 για τη Σρι Λάνκα²³. **Διαδικασίες εγγραφής στον κατάλογο**, που οδήγησαν σε αποφάσεις του Συμβουλίου να συμπεριληφθούν οι χώρες αυτές στον κατάλογο των μη συνεργαζόμενων χωρών, ολοκληρώθηκαν τον Μάρτιο 2014 για την Μπελίτζε, την Καμπότζη και τη Γουινέα²⁴ και τον Ιανουάριο 2015 για τη Σρι Λάνκα²⁵.

Η διαδικασία χαρακτηρισμού έχει ως συνέπεια την εφαρμογή των διατάξεων του **άρθρου 18 παράγραφος 1 στοιχείο ζ)**, δηλαδή τα κράτη μέλη αρνούνται τις εισαγωγές προϊόντων θαλάσσιας αλιείας από την χαρακτηρισμένη τρίτη χώρα τα οποία καλύπτονται από πιστοποιητικά αλιευμάτων με ημερομηνίες επικύρωσης από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της εκτελεστικής απόφασης της Επιτροπής και εξής. Η διαδικασία εγγραφής στον κατάλογο συνεπάγεται, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου τη λήψη εμπορικών μέτρων, όπως ορίζονται στο **άρθρο 38**, όπως απαγόρευση των εισαγωγών· μη αποδοχή των πιστοποιητικών αλιευμάτων· απαγόρευση αγοράς αλιευτικών σκαφών· απαγόρευση μεταγραφής αλιευτικού σκάφους που φέρει σημαία ΕΕ στα νηολόγια μη συνεργαζόμενης χώρας· απαγόρευση σύναψης συμφωνιών ναύλωσης· απαγόρευση εξαγωγής αλιευτικού σκάφους που φέρει σημαία ΕΕ· απαγόρευση των ιδιωτικών εμπορικών συμφωνιών με τους υπηκόους της ΕΕ· απαγόρευση των κοινών αλιευτικών δραστηριοτήτων με την ΕΕ· πιθανή καταγγελία ισχύουσας διμερούς αλιευτικής συμφωνίας ή συμφωνίας αλιευτικής σύμπραξης· ή/και διακοπή των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη διμερούς αλιευτικής συμφωνίας ή συμφωνίας αλιευτικής σύμπραξης.

➤ Άρση του προχαρακτηρισμού και διαγραφή από τον κατάλογο («πράσινη κάρτα»)

Η διαδικασία διαλόγου συνεχίζεται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Στις περιπτώσεις που οι προχαρακτηρισμένες χώρες, οι χαρακτηρισμένες χώρες ή οι χώρες που περιέχονται στον κατάλογο έλαβαν συγκεκριμένα μέτρα για την επίτευξη διαρκών βελτιώσεων για την καταπολέμηση των δραστηριοτήτων ΠΛΑ αλιείας, η Επιτροπή ήρε το καθεστώς

²² ΕΕ C 346 της 27.11.2013, σ. 2.

²³ ΕΕ L 297 της 15.10.2014, σ. 13.

²⁴ ΕΕ L 91 της 27.3.2014, σ. 43.

²⁵ ΕΕ L 33 της 10.2.2015, σ. 15.

προχαρακτηρισμού ή πρότεινε στο Συμβούλιο να διαγράψει από τον κατάλογο τη χώρα, ανάλογα με το στάδιο της διαδικασίας (καλούμενη «πράσινη κάρτα»).

Τον Οκτώβριο 2014, η Επιτροπή ήρε το καθεστώς προχαρακτηρισμού για τα Φίτζι, τον Παναμά, το Τόγκο και το Βανουάτου μετά από διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της διαχείρισης της αλιείας και αξιόπιστες εγγυήσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω μεταρρυθμίσεων²⁶. Τον Δεκέμβριο 2014, το Συμβούλιο διέγραψε την Μπελίξε από τον κατάλογο των μη συνεργαζόμενων χωρών μετά την αναθεώρηση του οικείου συστήματος διαχείρισης της αλιείας και την καθιέρωση συγκεκριμένων μέτρων για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας²⁷. Τον Απρίλιο 2015, η Επιτροπή ήρε το καθεστώς προχαρακτηρισμού για την Κορέα και τις Φιλιππίνες μετά από θεμελιώδεις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της διαχείρισης της αλιείας και αξιόπιστες εγγυήσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω μεταρρυθμίσεων²⁸.

➤ Στήριξη τρίτων χωρών

Για να επιτευχθεί βιώσιμη αλλαγή, συχνά απαιτούνται η κατάρτιση και η ανάπτυξη ικανοτήτων.

Η διαδικασία διαλόγου για την ΠΛΑ αλιεία παρέχει ένα πλαίσιο για την εν λόγω ανάπτυξη ικανοτήτων και η Επιτροπή, συχνά σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (EFCA), πραγματοποίησε ειδικά προσαρμοσμένες συνεδρίες για την ανάπτυξη ικανοτήτων όσον αφορά την πιστοποίηση αλιευμάτων και τα εργαλεία και τις πολιτικές παρακολούθησης, ελέγχου και εποπτείας (ΠΕΕ) σε ορισμένες τρίτες χώρες ανταποκρινόμενη σε συγκεκριμένα αιτήματα. Οι ειδικές συνεδρίες για την ΠΛΑ αλιεία συμπληρώνουν τις δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων που διεξάγονται από την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας με τρίτες χώρες και διεθνείς αλιευτικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΠΟΔΑ, υπό την αιγίδα της ΚΑΠ. Σε αυτές περιλαμβάνεται η χρήση τομεακής στήριξης σύμφωνα με τις συμφωνίες σύμπραξης βιώσιμης αλιείας (ΣΣΒΑ) μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών, με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων παρακολούθησης, ελέγχου και εποπτείας και την ενίσχυση της διακυβέρνησης της αλιείας της χώρας εταίρου της συμφωνίας σύμπραξης βιώσιμης αλιείας²⁹.

Εκτός από πολλές περιπτώσεις τεχνικής βοήθειας για τη χρηματοδότηση ειδικών δράσεων που αναλαμβάνουν τρίτες χώρες, πάνω από 55 αναπτυσσόμενες χώρες έχουν λάβει τεχνική βοήθεια από την ΕΕ μέσω δύο προγραμμάτων: το πρόγραμμα FISH II των ΑΚΕ για την ομάδα των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) ύψους 30 εκατομμυρίων ευρώ και το πρόγραμμα Περιβάλλον και βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας (ENRTP) ύψους 2 εκατομμυρίων ευρώ. Στους στόχους των προγραμμάτων αυτών περιλαμβάνονται η βιώσιμη και δίκαιη διαχείριση της αλιείας στις συγκεκριμένες περιοχές. Η καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος πολλών νέων χρηματοδοτικών προτάσεων, οι οποίες είναι σημαντικές σε προγράμματα για την αντιμετώπιση της επισιτιστικής ασφάλειας καθώς και σε εκείνα που αφορούν την ασφάλεια στη θάλασσα. Στόχος των δράσεων της ΕΕ είναι μια ολιστική και διατομεακή προσέγγιση για την αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων που συνδέονται με τον θαλάσσιο τομέα, όπως η ΠΛΑ αλιεία, η επισιτιστική ασφάλεια, η πειρατεία και η ένοπλη ληστεία στη θάλασσα, το διεθνές

²⁶ ΕΕ C 364 της 15.10.2014, σ. 2.

²⁷ ΕΕ L 360 της 17.12.2014, σ. 53.

²⁸ ΕΕ L 142 της 29.4.2015, σ. 5, ΕΕ C 142 της 29.4.2015, σ. 6.

²⁹ Οι διμερείς συμφωνίες με χώρες εκτός της ΕΕ και τα ποσά που προορίζονται για την ανάπτυξη της αλιευτικής πολιτικής παρατίθενται στην ακόλουθη διεύθυνση:

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements/index_en.htm

οργανωμένο έγκλημα και η τρομοκρατία στη θάλασσα, το παράνομο εμπόριο, η εμπορία ανθρώπων, η λαθραία διακίνηση μεταναστών, η εμπορία όπλων και ναρκωτικών, η εμπορία προστατευόμενων ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας, και άλλες παράνομες θαλάσσιες δραστηριότητες.

2.3. ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΕΙΚΑΖΟΜΕΝΗ ΠΛΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΚΑΦΩΝ

Από το 2010, η Επιτροπή έχει ερευνήσει περισσότερες από 200 περιπτώσεις εικαζόμενης ΠΛΑ αλιείας από σκάφη 27 χωρών. Οι έρευνες αυτές βασίστηκαν σε στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την Επιτροπή ή λήφθηκαν από τα κράτη μέλη, τις τρίτες χώρες και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Ως άμεση συνέπεια των εν λόγω ερευνών, οκτώ κράτη σημαίας (Μπελίζε, Βραζιλία, Κομόρες, Λιθουανία, Παναμάς, Δημοκρατία της Γουινέας, Δημοκρατία της Κορέας και Ισπανία) και τέσσερα παράκτια κράτη (Λιβερία, Δημοκρατία της Γουινέας, Σιέρα Λεόνε και Γουινέα Μπισάου) επέβαλαν κυρώσεις ύψους άνω των 8 εκατομμυρίων ευρώ υπό μορφή προστίμων και τελών σε περισσότερα από 50 σκάφη. Δεδομένου ότι οι εν λόγω περιπτώσεις οδήγησαν στην επιβολή κυρώσεων από κράτος σημαίας, παράκτιο κράτος ή και τα δύο, δεν υπήρξε, μέχρι στιγμής, ανάγκη να συμπεριληφθούν τα σκάφη αυτά στον κατάλογο της ΕΕ σύμφωνα με το **άρθρο 27 παράγραφος 1**. Παράλληλα, η Επιτροπή ενθάρρυνε τα ενδιαφερόμενα κράτη σημαίας να προβούν σε διοικητικές και νομοθετικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να ενισχυθεί ο έλεγχος των δραστηριοτήτων των αλιευτικών στόλων τους.

Οι έρευνες αυτές διεξήχθησαν κυρίως στους τομείς όπου οι δραστηριότητες ΠΛΑ αλιείας είναι πιο διαδεδομένες και έχουν τις σοβαρότερες επιπτώσεις - όχι μόνο στους θαλάσσιους πόρους, αλλά επίσης και στα μέσα διαβίωσης των τοπικών κοινοτήτων. Οι εργασίες επικεντρώθηκαν σε περιπτώσεις με απτή ευρωπαϊκή διάσταση, σε σκάφη που συνδέονται με εξαγωγές προς την ΕΕ· σε σκάφη που ελέγχονται από επιχειρήσεις της ΕΕ ή που φέρουν σημαία κρατών μελών της ΕΕ.

Οκτώ ΠΟΔΑ διατηρούν χωριστούς ή κοινούς καταλόγους σκαφών για τα οποία έχει διαπιστωθεί ότι ασκούν ή στηρίζουν την ΠΛΑ αλιεία στις περιοχές που καλύπτονται από τις αντίστοιχες συμβάσεις. Οι εν λόγω κατάλογοι αποτελούν σημαντικά εργαλεία για τους ελέγχους από το κράτος λιμένα και το κράτος σημαίας, καθώς μπορούν να χρησιμοποιούνται από τους επιθεωρητές για την ανάλυση κινδύνου σχετικά με τις λιμενικές δραστηριότητες και την πιστοποίηση αλιευμάτων. Κάθε χρόνο η ΕΕ συγκεντρώνει, δυνάμει του κανονισμού ΠΛΑ, όλους αυτούς τους καταλόγους σε ενιαίο ενωσιακό κατάλογο σκαφών ΠΛΑ αλιείας³⁰ σύμφωνα με το **άρθρο 30**.

Τα αλιευτικά σκάφη που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο σκαφών ΠΛΑ αλιείας δεν επιτρέπεται να αλιεύουν σε ύδατα των κρατών μελών, να τους χορηγούνται άδειες ή να ναυλώνονται από κράτη μέλη, να προσεγγίζουν σε λιμένες της ΕΕ, να παραλαμβάνουν σε λιμένες εφόδια, καύσιμα ή να αλλάζουν πλήρωμα, ούτε επιτρέπεται να συμμετέχουν σε δραστηριότητες με αλιευτικά σκάφη που φέρουν σημαία ΕΕ, να εισάγουν αλιευτικά προϊόντα στην ΕΕ, να εκδίδουν πιστοποιητικά αλιευμάτων και να εξάγουν ή να επανεξάγουν αλιευτικά προϊόντα από την ΕΕ.

³⁰ ΕΕ L 199 της 29.7.2015, σ. 12–20.

3. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

3.1. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΠΛΑ αλιεία δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί από την ΕΕ μεμονωμένα· ως εκ τούτου, η διεθνής συνεργασία είναι απαραίτητη για την επιτάχυνση της αλλαγής σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ΕΕ υπέγραψε κοινές δηλώσεις σχετικά με την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας με τις ΗΠΑ τον Σεπτέμβριο 2011 και με την Ιαπωνία τον Ιούλιο 2012. Η ΕΕ είναι πρόθυμη να συνεργασθεί σε θέματα σχετικά με την ΠΛΑ αλιεία με οποιαδήποτε χώρα συμμερίζεται τις αξίες της για τη διατήρηση και την αειφόρο χρήση των αλιευτικών πόρων.

Η Επιτροπή επιδοκιμάζει την πρόοδο που σημειώθηκε από τον FAO όσον αφορά την κατάρτιση παγκόσμιου καταλόγου αλιευτικών σκαφών, σκαφών-ψυγείων μεταφοράς και σκαφών εφοδιασμού. Η πρωτοβουλία αυτή αποβλέπει στο να καταστήσει διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία αναγνώρισης του σκάφους και άλλα σχετικά στοιχεία, με σκοπό την παροχή ενός αξιόπιστου και γρήγορου τρόπου σύγκρισης των δεδομένων με άλλες πηγές. Η Επιτροπή συμβάλλει στη διαβούλευση εμπειρογνομόνων του FAO σχετικά με την τεκμηρίωση των αλιευμάτων. Υποστηρίζει τη χρήση αριθμών ΔΝΟ για σκάφη ολικής χωρητικότητας (ΟΧ) άνω των 100 τόνων και εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόσφατη έγκριση εκ μέρους της Επιτροπής Αλιείας του FAO (COFI) των προαιρετικών κατευθυντήριων γραμμών για τις επιδόσεις του κράτους σημαίας.

Η Επιτροπή εργάζεται σε στενή συνεργασία με την Ιντερπόλ. Το 2013, η Επιτροπή απέκτησε καθεστώς παρατηρητή στην ομάδα εργασίας αλιευτικού εγκλήματος, η οποία συστάθηκε υπό την αιγίδα του Προγράμματος Περιβαλλοντικού Εγκλήματος της Ιντερπόλ. Από κοινού με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή στηρίζει την υπηρεσία της Ιντερπόλ, Project SCALE, μια παγκόσμια πρωτοβουλία για την ανίχνευση, την καταστολή και την καταπολέμηση του εγκλήματος στον τομέα της αλιείας.

3.2. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Όπως η διεθνής συνεργασία είναι ουσιαστική για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, κατά τον ίδιο τρόπο είναι σημαντική η συμμετοχή όλων των άλλων ενδιαφερόμενων φορέων.

Οι ΜΚΟ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, δεδομένου ότι εντοπίζουν και καταγράφουν επί τόπου τις παράνομες αλιευτικές δραστηριότητες· ενθαρρύνουν τους υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων σε όλο τον κόσμο να θέσουν το ζήτημα της ΠΛΑ αλιείας στην πολιτική ατζέντα τους και εργάζονται ώστε το ευρύ κοινό να ευαισθητοποιηθεί περισσότερο σχετικά με τη σπουδαιότητα του προβλήματος της ΠΛΑ αλιείας. Οι ΜΚΟ έχουν προσκομίσει συχνά τεκμηριωμένα αποδεικτικά στοιχεία για δραστηριότητες ΠΛΑ αλιείας που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από την Επιτροπή σε διάφορες έρευνες.

Η συνεργασία με τον κλάδο είναι σημαντική, δεδομένου ότι βρίσκεται στην πρώτη γραμμή όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού ΠΛΑ. Ο κλάδος δίνει σήμερα μεγαλύτερη προσοχή σε όλες τις συνιστώσες της αλυσίδας εφοδιασμού προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι μόνον νόμιμα αλιευτικά προϊόντα εισέρχονται στην ΕΕ. Οι προμηθευτές που τηρούν τη σχετική νομοθεσία επωφελήθηκαν από αυτή την αλλαγή της πολιτικής, ενώ θίγονται οι παράνομες επιχειρήσεις. Με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνονται από τον κλάδο, είτε άμεσα είτε μέσω των εθνικών αρχών, η Επιτροπή ενημερώθηκε για ορισμένα πρακτικά ζητήματα που θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα του κανονισμού ΠΛΑ.

4. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΛΑ — ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Μετά από 5 έτη εφαρμογής, ο κανονισμός ΠΛΑ έχει επηρεάσει αισθητά τις αλιευτικές δραστηριότητες σε ολόκληρο τον κόσμο. Καθιέρωσε έναν μόνιμο μηχανισμό συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών. Ενίσχυσε τη βούληση των κρατών μελών και των τρίτων χωρών να τηρούν περισσότερο τις διεθνείς υποχρεώσεις τους ως κράτη σημαίας, παράκτια κράτη, κράτη λιμένα ή κράτη αγοράς. Τα κράτη μέλη και οι τρίτες χώρες αντιλαμβάνονται επίσης τώρα ότι τα οφέλη από την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας είναι απτά και περιλαμβάνουν αύξηση των εσόδων για τον τοπικό ή τον κρατικό προϋπολογισμό, τα οποία, διαφορετικά, θα μπορούσαν να χαθούν προς όφελος των επιχειρήσεων ΠΛΑ αλιείας.

Στο εσωτερικό, η Επιτροπή θα συνεχίσει να εργάζεται για τη βελτίωση των υφιστάμενων συστημάτων και για την απλούστευση και τον εκσυγχρονισμό της εφαρμογής του κανονισμού ΠΛΑ. Έχουν εντοπιστεί ορισμένες τεχνικές βελτιώσεις που μπορούν να θεσπιστούν με βάση το ισχύον νομικό κείμενο. Στόχος είναι να βελτιωθεί η σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας του ισχύοντος συστήματος, καθιστώντας το απλούστερο χάρη στη μετάβαση από ένα σύστημα που βασίζεται στη χρήση χαρτιού προς ένα ηλεκτρονικό σύστημα. Με τον τρόπο αυτό θα αυξηθεί η ιχνηλασιμότητα των συναλλαγών και θα υπάρχει προστασία του συστήματος από περιπτώσεις απάτης σχετικά με τα έγγραφα. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή θα προβεί στον εκσυγχρονισμό του συστήματος πιστοποίησης αλιευμάτων μέσω ενός συστήματος ΤΠ και θα δημιουργήσει ένα εναρμονισμένο σύστημα για την ανταλλαγή και την διασταύρωση των στοιχείων σε συνεργασία με την ΕΥΕΑ. Αυτό το νέο σύστημα ΤΠ θα επιτρέπει να καλυφθούν τα κενά στους ελέγχους των εισαγωγών και να υπάρχει καλύτερη παρακολούθηση της συνολικής χρήσης κάθε ενιαίου πιστοποιητικού αλιευμάτων που καλύπτει διάφορες αποστολές, αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό τη νομιμοποίηση προϊόντων από παράνομες δραστηριότητες ΠΛΑ αλιείας. Η εναρμονισμένη ανάλυση κινδύνου θα επιφέρει μια πιο αποδοτική ως προς το κόστος προσέγγιση για τον έλεγχο των πιστοποιητικών αλιευμάτων και θα μειώσει τον διοικητικό φόρτο για τις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών. Οι βελτιώσεις αυτές θα πραγματοποιηθούν κατά την περίοδο 2015-2016.

Στο εξωτερικό, η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τρίτες χώρες μέσω διμερούς συνεργασίας, διαλόγου και επίσημης διαδικασίας στο πλαίσιο των διαδικασιών του προχαρακτηρισμού, του χαρακτηρισμού και της εγγραφής στον κατάλογο αποσκοπώντας στην επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων της ΠΛΑ αλιείας.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρέχει τεχνική και αναπτυξιακή βοήθεια προς τρίτες χώρες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους της ΠΛΑ αλιείας. Οι στόχοι αυτοί μπορούν να επιτευχθούν μέσω στοχοθετημένων δράσεων για την ανάπτυξη ικανοτήτων των διοικήσεων τρίτων χωρών και μέσω των προγραμμάτων αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ αξιολογώντας τις ανάγκες των τρίτων χωρών σε σχέση με τα αντίστοιχα πιθανά προγράμματα.

Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης ποια πρόσθετα μέτρα θα πρέπει να ληφθούν σε διεθνές επίπεδο για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας στο πλαίσιο των προσπαθειών της για τη βελτίωση της διεθνούς διακυβέρνησης των ωκεανών.³¹

Τέλος, σημειώνεται ότι η Επιτροπή έχει υποβάλει πρόταση για την προσαρμογή του κανονισμού ΠΛΑ στους νέους κανόνες της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης³². Η διαδικασία αυτή εξακολουθεί να εκκρεμεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

³¹ Βλ. τη δημόσια διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διακυβέρνηση των ωκεανών: http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/ocean-governance/index_en.htm

³² Βλ. πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας, COM/2012/0332 final - 2012/0162 (COD), πηγή <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1439200039646&uri=CELEX:52012PC0332>